

بسم الله الرحمن الرحيم

تعلیم و تربیت در کلاس‌های چندپایه

دکتر سیداحمد هاشمی

(دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی لامرد)

یوسف رازقی‌پور

(دانشجوی دکتری فلسفه تعلیم و تربیت، مدرس دانشگاه فرهنگیان)

محمود قاسمی

سرشناسه	:	هاشمی، سید احمد، ۱۳۵۳ -
عنوان و نام پدیدآور	:	تعلیم و تربیت در کلاس‌های چندپایه/ سیداحمد هاشمی، یوسف رازقی‌پور، محمود قاسمی.
مشخصات نشر	:	تهران: ندای کارآفرین، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	:	۱۱۲ص: جدول (بخشی رنگی).
شابک	:	978-600-482-349-4
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	کتابنامه: ص. ۱۱۲.
موضوع	:	کلاس‌های چندپایه — ایران
موضوع	:	Combination of grades -- Iran
موضوع	:	آموزش ابتدایی — ایران
موضوع	:	Education, Elementary-- Iran
شناسه افزوده	:	رازی‌پور، یوسف، ۱۳۵۲ -
شناسه افزوده	:	قاسمی، محمود، ۱۳۵۲ مرداد-
رده بندی کنگره	:	۳۷۰.۹۷۷
رده بندی دیویی	:	۳۷۰.۵۵/۰۰۱
شماره کتابشناسی ملی	:	۵۰۰۱۸۲۳

نام کتاب	:	تعلیم و تربیت در کلاس‌های چندپایه
صفحه‌آرا	:	اکرم ملک نژاد
طراح جلد	:	رضا کاوه
تیراژ	:	۱۰۰۰ نسخه
نوبت چاپ	:	اول ۱۳۹۸
قیمت	:	۲۱۰۰۰ تومان
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۴۸۲-۳۴۹-۴

تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخررازی، نبش کوچه انوری، پلاک ۲۹

تلفن تماس: ۶۶۴۰۲۷۲۲

WWW.NedayeKarafarin.ir

فهرست مطالب

۵.....	پیش گفتار.....
۶.....	مقدمه.....
۷.....	فصل اول: مفهوم شناسی کلاس های چندپایه.....
۷.....	تعریف کلاس های چندپایه.....
۸.....	منظور از تدریس چندپایه چیست؟.....
۸.....	چندپایه در برابر تک پایه.....
۸.....	مقایسه بین کلاس های چندپایه و تک پایه.....
۹.....	ویژگی های مثبت مدارس چندپایه.....
۱۰.....	تاریخچه کلاس های چندپایه.....
۱۵.....	وضعیت کلاس های چندپایه در کشورهای جهان.....
۱۷.....	تحقیقات و پژوهش ها در زمینه ایجاد کلاس های چندپایه.....
۱۹.....	کلاس های چندپایه در یک نگاه.....
۲۱.....	فصل دوم: مسائل و موضوعات کلاس های چندپایه.....
۲۱.....	دلایل تشکیل کلاس های چندپایه.....
۲۱.....	عوامل مؤثر در به وجود آمدن کلاس های چندپایه.....
۲۳.....	مستندات و آیین نامه تشکیل کلاس های چندپایه.....
۲۵.....	مزایا و محاسن کلاس های چندپایه.....
۲۶.....	موضوعات و مسائل کلاس های درس چندپایه.....
۲۷.....	مشکلات کلاس های چندپایه.....
۳۵.....	فصل سوم: مدیریت در کلاس های چندپایه.....
۳۵.....	مدیریت در کلاس های درس چندپایه.....
۳۵.....	راه حل های مدیریت توانمند در کلاس درس.....
۳۷.....	راهکارهایی برای اعمال مدیریت موفق در کلاس درس.....
۳۸.....	انتخاب کمک آموزگار یا معلم یار.....
۴۰.....	راهکارهایی جهت مدیریت مؤثر در کلاس های چندپایه.....
۴۱.....	سازمان دهی کلاس در مدارس چندپایه.....
۴۱.....	سازمان دهی فیزیکی کلاس های چندپایه.....

۴۲	شیوه‌های موثر مدیریت کلاس‌های چندپایه
۴۳	شیوه‌های اداره‌ی کلاس چندپایه
۴۹	طراحی آموزشی و مدیریت زمان در کلاس‌های چندپایه

فصل چهارم: روش تدریس در کلاس‌های چندپایه

۵۱	روش‌های تدریس در کلاس‌های چندپایه
۵۳	نکاتی چند برای بهینه کردن آموزش چندپایه‌ای
۵۴	وظایف و نقش‌های معلمان چندپایه
۵۹	انواع گروه‌های در کلاس‌های چندپایه
۶۰	مدیریت بحث گروهی
۶۳	تهیه طراحی آموزشی

فصل پنجم: کیفیت بخش کلاس‌های چندپایه

۶۷	ارتقاء سطح دانش معلمان مدارس چندپایه
۶۸	آموزش معلمان و مدیران مدارس چندپایه
۶۹	فواید آموزش‌های کوتاه‌مدت مدیران و معلمان چندپایه
۷۲	اصول کلیدی و طلایی برای معلمان کلاس‌های چندپایه

فصل ششم: نظارت و ارزیابی

۸۳	ضرورت نظارت و ارزیابی
۸۴	تعریف راهبر آموزشی تربیتی
۸۵	ضرورت راهبران آموزشی و تربیتی در مدارس روستایی و چندپایه
۹۹	فرم خودارزیابی معلمان کلاس‌های چندپایه

منابع

سخن پایانی

پیش گفتار

در دنیای امروز تعلیم و تربیت از دشوارترین، ظریف‌ترین و پرتأثیرترین امور انسانی به حساب می‌آید و کاری است پراج، وقت‌گیر که نتایج و ثمره نهایی آن دیر به بار می‌نشیند.

عصر کنونی را دوره‌ای می‌دانند که در آن هدف از آموزش و پرورش تنها انتقال معلومات و تجارب بشری به هر نسل جدید نیست، بلکه رسالت آن ایجاد و تثبیت نگرش‌های مطلوب و شایسته در مخاطبان و درک واقعیت‌های زندگی آنان و در نهایت رشد و تعالی ابعاد وجودی انسان‌هاست این عصر را می‌توان دوره‌ی تحقیقات فن‌آوری، تبدلات، انفجار دانش، عصر ارتباطات نام نهاد.

زیربنای هر آموزش، را فلسفه‌های آن آموزش تشکیل می‌دهد. تدریس چندپایه‌ای نیز دارای مبانی فلسفه‌ای ویژه‌ای است که از ادبیات آن به وجود آمده است و به دلیل پراکندگی قابل توجه عقاید و دیدگاه‌ها و نظرات را به کشورهای خاصی نسبت داد ولی با اندکی بررسی متوجه می‌شویم که فلسفه‌های آموزشی حاکم بر کلاس‌های چندپایه بر روی یک طیف قرار دارند که از طریقی با اعتقاد شدید به مراحل رشد و تئوری‌های آمادگی جسمی و ذهنی روبه‌روست که اجرای صحیح آموزش را محدود به سن و پایه تحصیلی می‌نماید و از طرف دیگر با دیدگاه نامحدود بودن ظرفیت یادگیری و هر چیزی را به هرکسی می‌توان یاد داد برخورد می‌کند ایجاد همسویی و توافق بین این دو دیدگاه کاملاً مغایر که هرکدام در جای خود ارزشمند است حساسیت فلسفه حاکم بر اداره و تدریس در کلاس‌های چندپایه، ضرورت توجه به وضعیت این کلاس‌ها در ابعاد نیروی انسانی، فضای آموزشی، مزایای تخصصی، امکانات رفاهی و... را صدچندان می‌کند با توجه به وسعت و گستردگی دوره ابتدایی به خصوصاً در مناطق محروم و صعب‌العبور روستایی و غیره افزایش کلاس‌های چندپایه حساب‌ناپذیر است از طرفی زمان تدریس و حجم کارآموزش بسیار بیشتر از کلاس‌های تک‌پایه (عادی) می‌باشد. در پایان از خوانندگان محترم تقاضا داریم نظرات و انتقادات اصلاحی خود را در زمینه این کتاب به پست الکترونیکی Hashemi@iaulamerd.ac.ir ارسال نمایید.

مقدمه

کلاس‌های درس محیط‌های اجتماعی قراردادی هستند که عناصر تشکیل‌دهنده آن به‌طور کامل ویژه و بی‌همتا هستند یعنی دانش‌آموزان، معلمان و شرایط یادگیری در یک لحظه از زمان هرگز شبیه به هم نخواهد بود. توقع همه این است که معلم به‌مثابه عنصر هوشمند (مدیر) کلاس درس و برنامه‌ریز این سیستم، برنامه درسی کلاس خود را با توجه به شرایط انتخاب کند در کلاس حاکم است و با خدمت گرفتن مجموعه‌ای مناسب از ابزارها، محتوا، کنش واکنش‌های یاددهی و یادگیری را سازمان بخشد بدیهی است که هرگز دو کلاس در یک‌زمان واحد کاملاً شبیه هم نخواهند بود زیرا عوامل انسانی و شرایط یادگیری یکسان نیستند.

شیوه و قدرت مدیریت کلاس‌های چندپایه توسط مدیر آموزگاران در قالب توانایی، دانایی، و خلاقیت ظاهر می‌گردد. با مهارت‌هایی عجیب می‌شود که از شکل ساده‌تر آن یعنی مهارت فنی آغاز و پس از گذر از مهارت‌های انسانی به مهارت ادراکی که حاکی از بینش و فلسفه معلم نسبت به زندگی و تعلیم و تربیت است می‌رسد. با توجه به این مطالب معلمان بر سکویی از باورهای بدیهی خود که رahnماهای آموزشی آن‌ها را شکل می‌دهد، ایستاده‌اند. پس با توجه به تفاوت‌های زمان و مکان و تفاوت‌های فردی معلمان چندپایه شیوه‌های متعدد اداره کلاس وجود دارد ولی آنچه بهم است که هر معلم چندپایه از چهارچوبی مشخص برای بهبود وضعیت موجود کلاس درس خود استفاده می‌کنند که درنهایت به هدف خود که کیفیت و ارتقاء سطح علمی دانش‌آموزان این نوع مدارس می‌باشد برسد.